

POSTANOWIENIE

30 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 30 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.Z. i E.Ś.
przeciwko B.P., J.M. i J.M.
o ustalenie nieważności umowy,
na skutek skargi kasacyjnej M.Z. i E.Ś.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 31 lipca 2023 r., I ACa 1969/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 lipca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację powódek M.Z. i E.Ś. od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z 6 lipca 2022 r., którym oddalone zostało ich powództwo skierowane przeciwko B.P., J.M. i J.M. o ustalenie nieważności umowy.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódki.

Skarżące we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołały się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżących, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa. Sąd

Apelacyjny, gdyby przeprowadził wyczerpujące postępowanie apelacyjne, doszedłby do przekonania, że działanie pozwanych małżonków M. prowadzące do zawarcia umowy zmierzało do nieuzasadnionego, niezgodnego z prawem przejęcia nieruchomości, która nie była ich własnością. Działanie pozwanych doprowadziło do znacznego zubożenia powódek; takie postępowanie pozwanych stanowi niezbędną przesłankę do uznania tego działania za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że

usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Wszystkie kwestie, na których skarżące opierają twierdzenie o oczywistej zasadności skargi, były przedmiotem ustaleń i rozważań Sądu drugiej instancji. Sąd Apelacyjny przytoczył podstawę faktyczną i prawną swojego rozstrzygnięcia, wskazał z jakich przyczyn akceptuje stanowisko Sądu pierwszej instancji oraz odniósł się w sposób szczegółowy do zarzutów apelacji. Nie można stwierdzić, by sformułowane przez ten Sąd wnioski były w oczywisty sposób nieprawidłowe, zgodnie z opisanym wyżej rozumieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania sprowadza się do polemiki z poczynionymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i ich oceną prawną, ograniczając się do przytoczenia ogólnych zastrzeżeń pod adresem zaskarżonego wyroku, przez powtórzenie zarzutów przytoczonych w ramach podstaw skargi, bez wykazania ich rażącego charakteru. Sposób jego sformułowania wskazuje, że skarżące traktują skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający im na kwestionowanie niesatysfakcjonującego ich rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy.

Skarżące twierdząc, że Sąd Apelacyjny w sposób wadliwy skonstruował podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i błędnie ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, wyprowadzając następnie błędne wnioski na gruncie prawa

materialnego – pominęły także, że skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem przenosić do postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych kompetencji (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 1169/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 139 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., IV CSK 671/13, niepubl.).

Skarżące zasad tych nie respektują odwołując się w uzasadnieniu skargi wielokrotnie do dokonania przez Sąd Apelacyjny błędnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego mimo, że zgłaszanie tego rodzaju zarzutów w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne, także wtedy, gdy następuje to pod pozorem naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). O oczywistej zasadności skargi nie może zatem świadczyć dokonanie przez Sąd Apelacyjny oceny zgromadzonych w sprawie dowodów w sposób, który skarżące uznają za wadliwy, są to bowiem zagadnienia usuwające się spod kontroli Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym.

W konsekwencji wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, w konfrontacji z motywami zaskarżonego orzeczenia, nie wykazuje tezy, że przy jego ferowaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania i wykładni prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Monika Koba

[A.T.]

[SOP]

